

Norsk etnologisk gransking .

Emne nr. 23

Fylke :Nordland

Herad :Bindal

Emne :Bordskikk til kvardags.

Bygdelag :Vassbygda

Oppskri.av I.Wærstad

Adresse :Lande

En del opplysninger fra Martinus Olsen f 1867, husmann.

Svar .

1. Ja.
2. Ja.
3. Ja.
4. Nei .
5. Ja. Før spiste mann i stua før kjøkenet var så lite.
6. Når det er gjester ,eller på høitidsdager . Når det er gjester spiser tjenerene på kjøkenet .
7. Ja. Som i svarene fra Bindalseidet .
8. Ja.
9. Høgsetet ,men det er ikke meget brukt nu .
10. Har ikke noget sikkert om det .
11. Nei . Når det gjelder å ta lua av sig sier M.O. Kunne treffe at bestefar sat med lua på inne ,men han tok den alltid av når han skulle til bordet .
12. Kunne være 2 som spiste av samme fat . Graut og tykkmelk . Hadde komme eller krus å drikke melk av . Tok grøt i skjea og duppa i melken . Aa helle melk på grauttalerkenen blir også brukt .
13. Ikke gryta men panna. I 1923 kom jeg hit første gang . Jeg bodde da på Barstad og fikk kost og losji. Jeg husker da at det kunne være panna blev satt på bordet til kvelds. Det var gjerne stekt saukjøtt som først hadde vært tørket . De hadde poteter til .Potetene tok de i fingrene og rensket med bordkniv. Satte så potetestykke på knived

2

dyppet poteten i panna og så i munnen med den .
Kan i samme forbindelse nevne at første gang jeg fikk
kjernemelksgrøt (saupgraut) der i gården lå det kniv
og ikke skje ved min tallerken . Jeg fikk da vite
at saupgraut spiste de med kniv. Det var smør og flatbrød
til . De andre spiste grøten med kniv . Jeg ville
ikke forsøke det .

14. Sildebeta laget man . En laget disse hver for sig .

15. ja.

16. Nei . Men jeg har sett det brukt . Jeg har også
sett folk ta sukkerbit av fatet bite stykke av og
legge resten tilbake.

17 . Først i 1920 årene.

18. Mennene brukte tollekniven . Kvinnene hadde noen
kniver som kaltes ljonga. (Skisse etter beskrivelsen)

19. Ja. De blev oppbevart i øskjer ,men det var
også dem som hadde en slags hulle på veggen som de
blev satt i . Denne het holka.

Både horn og tre blev brukt til å lage skjeier av .
Her blev ofte verhorn brukt . Vasking var vistnok
vanlig . Ellers har jeg hørt fortelle at det var
enkelte gammelkarer som lot sig nøye med å la hunden
sleike ren tallerkenene.

20. Porselenet eller krustøi kom i bruk i 1870åra
mener M.O. Det var brent leire som var glasert . Ta-
lkerkenene var brune.

21. Nei . Ikkje vanleg .

22 Ja.

23Vart bytta til dei . Husmora delte ut . Framanfolk
fekk alltid forsyna seg . Jeg husker Hans Kolsvik
ca. 70 år ,fortalte ofte at da han var barn ,var
det aldri tale om at han fekk forsyne sig selv .

5027

2.

Det var mera som bytta maten til dei .

24. Ja. brød og lefse.

25. Mannen skulle ha størst . På spørsmålet om kvinnene trengte mindre sa M. O. Det gjer dei .

26. 6-7år.

27. Ja ,av og til .

28. Ikke nu. Omkring 1890 tok det til å bli slutt sier M.O.
Kring 1850 meiner han det var almindelig ,men tok da til å gå av bruk .

29.Ja.

30. Nei .

31. Barna fekk ikkje lov å sitte å synge ved bordet .

32 Ja.

33. Nei.

34. Velsign spis.

35. Det blev som regel stelt til før ham etter de hadde spist .

36. Ja.

37. Ja.

38. nei . Kaffedrikking tok til å bli vanleg kring 1870.

Fra Trelnes i Brønnøi er en herme etter en som snakket bakvent .

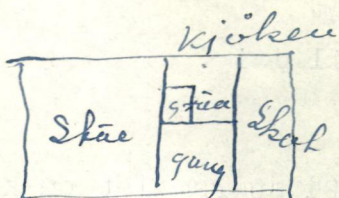
Den lyder:" På Trelnes er et ualmindelhets godgjørendes folk . E fekk ein dram nyss før eg kom og ein straks etter e va gått . E såg mat og hadde så nær fått kaffi . Hadde ikkje hunden veri så hadde mannen skambiti meg ."

På enkalte steder i bygda er det vanlig at folk som kommer skal ha kaffi og mat .

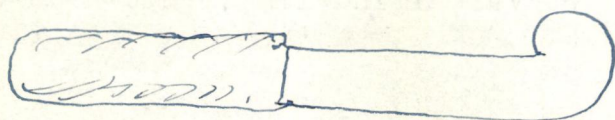
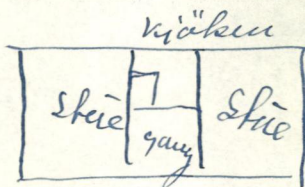
39. Ja. Skal han sitte i stua skal det helst være en sammen med ham .

40. Ja.

41. Ja, Hvis han ikke deltar i måltidet kan plaseringen være forskjellig .

Innreidning av
de gamle husene.

Ljonga

Holka

5027